

Vergaderjaar 2012–2013

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 1500

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 november 2012

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij zes fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).

Fiche 1: Verordening Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire Hulpverlening (Kamerstuk 22 112, nr. 1499)

Fiche 2: Mededeling aanboren van het potentieel van cloud computing in Europa

Fiche 3: Mededeling steun aan de culturele en creatieve sector (Kamerstuk 22 112, nr. 1501)

Fiche 4: Mededeling en verordeningen medische hulpmiddelen en in-vitro Diagnostiek (Kamerstuk 22 112, nr. 1502)

Fiche 5: Verordening openbaarmaking begunstigden Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, EL&I 551 (Kamerstuk 22 112, nr. 1503)

Fiche 6: Mededeling extern EU luchtvaartbeleid (Kamerstuk 22 112, nr. 1504)

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
H. P. M. Knapen

Fiche : Mededeling aanboren van het potentieel van cloud computing in Europa

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, De Raad, het Europees Economische en Sociaal Comité voor de regio's. Het aanboren van het potentieel van cloud computing in Europa.

Datum Commissiedocument

27 september 2012

Nr. Commissiedocument

COM(2012) 529

Pre-lex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm/CL=en&DosId=201990

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board

Niet opgesteld

Behandelingstraject Raad

Raad voor de economische groei en concurrentievermogen

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

2. Essentie voorstel

«Cloud computing» betekent het op afstand opslaan of bewerken van gegevens en software op computers; gebruikers kunnen vervolgens met een toestel naar keuze via internet toegang tot deze gegevens krijgen. Cloud computing heeft het potentieel om de IT-kosten van gebruikers drastisch te doen dalen en leidt ertoe dat van de meest recente software gebruik gemaakt kan worden. Daarnaast is er de mogelijkheid om nieuwe diensten te kunnen ontwikkelen. Cloud computing bevindt zich momenteel in een beginstadium, waardoor Europa een kans krijgt om het voortouw te nemen bij de verdere ontwikkeling ervan en om er voordeel uit te halen, zowel wat het aanbod van cloud-diensten als het wijdverspreide gebruik ervan betreft. Door het gebrek aan gemeenschappelijke normen, zoals dataprotectie -waaraan de Commissie in ander verband vorm aan geeft- en duidelijke contracten/algemene voorwaarden is er nog te weinig vertrouwen in cloud computing.

In de mededeling komt de Commissie met een strategie voor een uniforme aanpak van cloud computing. Ingeschat wordt dat cloud computing netto 2,5 miljoen nieuwe banen in Europa kan opleveren en een jaarlijkse toename van het BBP van de EU met 160 miljard euro (ongeveer 1%) kan realiseren. De vier hoofdpunten uit de EU strategie zijn:

- De wildgroei aan technische normen terugdringen om interoperabiliteit, gegevensportabiliteit en reversibiliteit voor gebruikers te verbeteren, met andere woorden garanderen dat de gebruiker zijn data

- van de ene cloud naar de andere cloud kan verplaatsen of dat de gebruiker zich geheel kan terugtrekken uit de cloud;
- Steunen van EU-brede systemen voor het certificeren van betrouwbare cloud-dienstverleners;
- Opstellen van veilige en eerlijke voorwaarden voor cloud computing-contracten, waarbij ook rekening wordt gehouden met het dienstverleningsniveau;
- Een Europees cloud-partnerschap tussen overheid en bedrijfsleven die de behoeften in de markt inventariseert. Dit kan bijdragen aan de innovatie en groei van Europese ICT bedrijven waardoor zij een voorsprong kunnen creëren op de concurrentie uit met name de VS.

Deze vier punten moeten het mogelijk maken dat Europa maximaal profiteert van de potentie van cloud computing. De Commissie geeft aan dat gegevensbescherming een van de belangrijkste punten van bezorgdheid is die de aanvaarding van cloud computing in de weg kunnen staan. Om tegemoet te komen aan deze bezorgdheid heeft de Commissie reeds op 25 januari 2012 een voorstel gedaan voor een algemene verordening dataprotectie. Onderdeel van het voorstel is uitbreiding van het regime voor de doorgifte van persoonsgegevens aan derde landen. Ook zullen het toezicht op de naleving en de handhaving van de regels over gegevensbescherming op EU-niveau worden vastgesteld. De Commissie roept de Raad en het Parlement op om de voorgestelde verordening die de bezorgdheid over gegevensbescherming moet wegnemen zo vroeg mogelijk in 2013 goed te keuren.

De Commissie streeft ernaar om cloud computing snel toe te passen in alle sectoren van de economie en roept daarnaast lidstaten op om het potentieel van cloud computing te omarmen. Daarbij ziet de Commissie graag dat lidstaten het gebruik van cloud computing stimuleren op basis van een gemeenschappelijke aanpak die de prestaties en het vertrouwen rondom cloud computing doen toenemen.

3. Wat is de Nederlandse grondhouding ten aanzien van de bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit van deze mededeling en de eventueel daarin aangekondigde concrete wet- en regelgeving? Hoe schat Nederland de financiële gevolgen in, alsmede de gevolgen op het gebied van regeldruk en administratieve lasten?

Bevoegdheidsvaststelling

De Commissie doet met deze mededeling geen voorstellen voor concrete wet- en regelgeving, maar kondigt aan in 2013 te komen met maatregelen die acties voor onder meer normalisering en certificering op het gebied van cloud computing, het opstellen van veilige en billijke contractvoorwaarden (met betrekking tot de Nederlandse positie betreffende contractvoorwaarden en het facultatief instrument, zie ook Kamerstuk 22 112, Nr. EU) en de oprichting van het Europese cloud-partnerschap moeten uitvoeren. Daarnaast zal de Commissie indien nodig verdere beleids- en wetgevingsinitiatieven voorstellen.

Subsidiariteit en proportionaliteit

Nederland heeft een positieve grondhouding ten aanzien van de subsidiariteit van de mededeling doordat er door een goede inzet van cloud computing efficiencywinsten kunnen worden behaald en tevens een stimulans kan worden gegeven aan productiviteit, groei en werkgelegenheid. Omdat cloud computing bij uitstek een internationaal thema is, zijn afspraken en aanpak op Europees maar ook op breder internationaal

niveau noodzakelijk. De genoemde elementen die worden voorgesteld voorzien daarin en zijn cruciaal.

Wel plaatst Nederland enkele kanttekeningen bij deze strategie: Cloud computing is een geleidelijk proces dat zich thans in de markt voltrekt. Het succes van cloud computing hangt daarbij af van een dienstverlening die bij de eindgebruiker een gerechtvaardigd vertrouwen moet waarmaken. Een scenariogerichte aanpak, dat is een aanpak die uitgaat van verschillende snelheden waarmee de markt cloud computing oppakt, geeft een beter beeld van de kansen en bedreigingen bij cloud computing, inclusief de urgentie van de te nemen maatregelen. De analyse gaat (traditioneel) uit van kaders voor aanbieders en gebruikers. Mondiaal gezien is daarnaast een beschouwing nodig over de integriteit van overheden waar het gaat om het gebruik en privacy van databestanden.

De commissie geeft aan met initiatieven te komen op het gebied van eerlijke contractvoorwaarden. Nederland vraagt zich in het licht van het bestaande acquis op het gebied van consumentenrecht af wat de meerwaarde zal zijn van een dergelijk voorstel. Voor zover de mededeling betrekking heeft op de mededeling en verordening voor een gemeenschappelijk kooprecht, verwijst de regering naar de eerder gegeven (deels negatieve) beoordeling van de proportionaliteit (Kamerstukken II 2011–12, 22 112, nr. EU). Nederland heeft overigens een positieve grondhouding ten opzichte van de proportionaliteit. De aanbevelingen die de Commissie doet, laten voldoende ruimte voor nationale besluiten en staan inhoudelijk in verhouding tot de geformuleerde doelstellingen. Het is daarbij positief dat de Commissie een direct verband legt met (geharmoniseerde) dataprotectie en de nodige dataportabiliteit. Dat impliceert overigens wel dat de vragen rondom de wijze waarop gegevensbescherming wordt geregeld bevredigend worden opgelost.

Financiële gevolgen

De mededeling bevat geen concrete voorstellen met betrekking tot de kosten van het aanboren van het potentieel van cloud computing. De Europese Commissie roept lidstaten op om het potentieel van cloud computing te omarmen en te stimuleren. Eventuele budgettaire gevolgen zullen worden ingepast op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels van de budgetdiscipline. In de Digitale (Implementatie) Agenda.nl is binnen de actielijn «Meer ruimte voor ondernemers om slimmer te werken» een tweejarig publiekprivaat programma «Productiviteit en cloud computing» gestart om de potentie van cloud computing te benutten. Dit sluit naadloos aan op de wens van de Commissie ten aanzien van het aanboren van het potentieel van cloud computing. De Commissie wil via het Horizon 2020 programma steun verlenen voor onderzoek en ontwikkeling naar specifieke cloud-problemen. Ook wil de Commissie een digitale diensteninfrastructuur lanceren als onderdeel van de Connecting Europe Facility. De Nederlandse positie t.a.v. Horizon 2020 en de CEF staat vermeld in de BNC fiches (kamerstuk 22 112 Nr. 1275 en nr. 1310).

Regeldruk en administratieve lasten

De regeldrukeffecten voor bedrijven zijn op basis van deze mededeling op dit moment moeilijk in te schatten. Afhankelijk van de meer concretere voorstellen die zullen volgen kan er een beter beeld geschetst worden over de te verwachten regeldrukeffecten.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland ondersteunt het aanboren van het potentieel cloud computing in Europa. Gewezen wordt echter ook op enkele duidelijke kanttekeningen, specifieke maatregelen en verdere uitdagingen bij de strategie.

De ideeën die de Commissie in haar mededeling naar voren brengt stroken grotendeels met de verwachtingen die Nederland heeft van een Europese cloud strategie. Zo ondersteunt Nederland de Europese aanpak voor het ontwikkelen van standaarden, de Europese aanpak van de dataportabiliteit en dataprotectie, eenduidige regelgeving en het willen benutten van economische kansen die cloud computing met zich meebrengt. Echter, Nederland is van mening dat er nog onvoldoende duidelijkheid bestaat over de beantwoording van de vraag of de voorgestelde Algemene verordening gegevensbeschermingsrecht instrumenten bevat die toereikend zijn om bescherming van persoonsgegevens van betrokkenen in een cloudomgeving te beschermen. Ook is het de vraag of de instrumenten waarmee internationale gegevensdoorgifte gerechtvaardigd kunnen worden wel voldoende zijn toegesneden op cloud computing.

Aangezien er geen barrières bestaan die grensoverschrijdende cloud-diensten tegenhouden, is internationale dialoog van cruciaal belang zodat ook de ruimere internationale situatie buiten de EU nader onder de loep wordt genomen. Ook is het belangrijk dat sluitende regels worden ontwikkeld voor grensoverschrijdend gegevensverkeer.

Nederland vindt dat de Commissie goed in kaart moet brengen welke bilaterale en multilaterale overeenkomsten bestaan voor het kunnen opeisen van persoonsgegevens/bedrijfsgeheimen. De combinatie met de internationaal opererende cloud aanbieders maakt dat een beschouwing/strategie gewenst is over de mate waarin gevoelige privacygegevens en bedrijfsgeheimen/R&D in cloud computing oplossingen passen. De visie gaat, zonder verdere analyse, ervan uit dat cloud computing in alle gevallen gewenst is en promotie behoeft. Door Nederland is de Commissie verzocht eveneens aandacht te besteden aan dataportabiliteit, standaardisering en faillissementsvraagstukken. De Commissie heeft de eerste twee onderwerpen in deze mededeling opgenomen. Aandacht voor het faillissementsvraagstuk of calamiteiten vormen helaas geen onderdeel van deze mededeling. Onderzoekers wijzen er namelijk op dat data niet verloren mag gaan bij een faillissement en dragen daartoe een oplossing aan (de zgn. Escrow-regeling; oftewel een «trusted third party» die bij faillissement van een bedrijf de rechten van de klanten borgt). Er zijn in de markt verschillende cloud computing aanbieders. Een aantal daarvan richt zich bijvoorbeeld op meer een «community cloud», waarbij afspraken en verantwoordelijkheden voor kwaliteit en betrouwbaarheden mogelijk zijn. Het zou goed zijn dat de Commissie hier marktwerking bevordert om tot een optimaal resultaat te kunnen komen. Hierbij zou ook moeten worden nagedacht over oplossingen/ regelgeving waarbij legale gebruikers niet nodeloos zwaar gedupeerd worden.